

KAJ DELA KLOVN V PENZIJI – O UPRIZORITVI »STARI KLOVNI« SNG NOVA GORICA

»Stari klovni« so zadovoljivo besedilo, časovno nedefinirano, a hkrati gre zaznati današnji svet zlagane iluzije in praznih obljub. Niso navajeni na svet, ki jih ne sprejema. Mislijo si, da bodo kot stari klovni zopet zacveteli. S to naivnostjo čakajo na avdicijo, ki je ni. Slišijo zgolj korake. Piše Nejc Furlan.

Nejc Furlan

#kolumna, #gledališče

Človek trpi, ko je iz forme, ko ne dosega več tega, kar bi moral, ko izgubi ideje, voljo, ko mu čas povozi trike, s katerimi je včasih pridobil zaupanje, ugled, pojem. Ko si je včasih celo služil kruh. O tem se sprašuje dramsko besedilo romunskega sodobnega dramatika Mateia Vişnieca – »Stari klovni«, ki je nekakšen hommage teatru absurda.

Filippo, Nicollo in Peppino so trije klovni, rahlo iz svojih najboljših let. Pripravlja se avdicija za starega klovna in neglede na to, da se med seboj poznajo precej dobro, ne vedo eden za drugega, da se bodo zagrepli za

ponujen poklic. Zdi se, kot da so na novo rojeni. A apostol Marko bi lahko najlepše opisal situacijo: »*Duh je sicer voljan, a meso je slabotno.*« Ne morejo se več pohvaliti z čilim telesom, ne morejo si več nonšalantno prekrižati nog, ne morejo več tako lahko dvigovati trupa. Smo torej mar res v situaciji, ko je treba zaposliti stare klovne, ker novih ni? O razlogu zakaj stare, namreč ni veliko govora. O mladih se pove zgolj to, da niso tako dobri kot oni, še to povejo ti trije stari narcisi.

Niccolo (Iztok Mlakar) nam daje občutek, da je najpametnejši, ne govori po nepotrebnem, drži se rahlo zase, romantik, malce pozerja, rad se pohvali z gostovanji tu in tam. Šopiri se s starim orumenelim časopisom, v katerem je omenjen in za katerega že vsi vedo, da ga rad kaže. Filippo (Radoš Bolčina) je na drugi strani drugačen. Še vedno je seveda poln samozavesti, a realnejši od Niccola, zafrkava ga, uspešno ga smeši, saj ga pozna, pozna njegovo šibkost in njegovo samohvalo. A tudi Filippa je čas prehitel. Tako kot tudi Peppina (Gojmir Lešnjak – Gojc), ki se je bavil celo z »gledališko umetnostjo«, kot sam pravi. Peppino je od vseh najstarejši. Podobno kot Niccolo ima tudi Peppino oprijemljiv dokaz o svoji nekdanji »slavi« in sicer star plakat za Goldonijevo »Krčmarico Mirandolino« na katerem je zapisan »čisto na koncu«, kot sam jezno vztraja, ko mu Niccolo iz zavisti noče prebrati, da je res tam njegovo ime. Vsi trije so ujeti v prostor, čas, vsak s svojo iluzijo. Vsak si po svoje razlaga vabilo na avdicijo, vsak si po svoje razlaga uro, kdaj bi morala biti, sebično se argumentirano tolažijo, zakaj je nekdo primernejši od drugega. Ne sprevidijo, da so premajhni za velik svet, tako premajhni, da so celo vrata za avdicijo pravzaprav zgolj osivela neprijazna resničnost, vanje ne morejo videti niti skozi ključavnico, saj je nad njimi, zaprti so v utopijo ponovnega rojstva svoje kariere, prerivajo se kdo bo prvi šel skozi vrata. Lahko bi jih interpretirali skozi *commedie dell'arte*. Če jim gre verjeti na »nekdanjo slavo«, so to nekdanji Harlekini, danes ujeti v žalostne Pierrote, hlepeč po Columbini – novi slavi, ki se spogleduje raje z novimi mladimi Harlekini.

Največ kar imajo, imajo sebe. Sami sebi so največje veselje in hkrati največja ovira. Trije sebični, vase zagledani godrnjači, so preprosto preveč, da bi se od začetka dobro razumeli. Vsak se mora najprej repenčiti, vsak mora spomniti ostala dva, da kako je nekoč užival slavo po velikih evropskih mestih. Skočiti si morajo v lase, da bi dosegli tisto malo zadoščenja. Otročji so, podobni šolarjem, ki se na šolskem dvorišču merijo kateri je višji. Vsak ima svoj trik, Niccolo prisega na pantomimo, ki ne uspe, Filippo se izkaže kot čarovnik, Peppino pa kot dramski umetnik, ki ne ve, kaj sledi »biti ali ne biti«, tega pravzaprav nobeden od njih ne ve. V slogu »Čakajoč Godota« vlečejo za seboj kovčke s svojo kramo, zlagano uživajo, ko pijejo v resnici prazne flaške, ki so njihova izpraznjena življenja. Celotno besedilo je prava klovnovska maska, ko nasmehu briše ličilo solza.

»Stari klovni« so zadovoljivo besedilo, časovno nedefinirano, a hkrati gre zaznati današnji svet zlagane iluzije in praznih obljub. Niso navajeni na svet, ki jih ne sprejema. Mislijo si, da bodo kot stari klovni zopet zacveteli. S to naivnostjo čakajo na avdicijo, ki je ni. Slišijo zgolj korake. Naslov »Stari klovni« ter v klovne naličen trio Gojc, Mlakar, Bolčina so odlična poteza, za poln teater. Tudi ob mojem obisku, je bila dvorana praktično polna. Ki pa je očitno pričakovala več. Navkljub temu, da zna tako odlična igralska trojica s svojimi gagi popestriti besedilo, gre pravzaprav za precej žalostno zgodbo, ki je daleč od veselega vzdušja. Zanimive so reakcije publike, ki misli, da gleda veseloigro. Poleg že omenjene odlično razigrane trojice, velja omeniti še Jašo Jamnika kot režiserja z dobrim občutkom za humor ter minimalistično, a dovolj jasno in hkrati praktično scenografijo (Vasilija Fišer), ki pa bi lahko čisto zadovoljivo delovala tudi na malem odru. »Stari klovni« ne odkrivajo vrelcev tople vode, to tudi ni namen. Je pa uprizoritev na novogoriškem odru slovenskega narodnega gledališča v prevodu Ane Barič Moder, s svojo magijo in karakteristiko dovolj zrela, da deluje kot premislek in izpraševanje, hkrati pa ponujena kot široko polje lastne interpretacije.

** Kolumna izraža osebno mnenje in ne odraža nujno mnenja spletnega portala Lokalne Ajdovščina.*